

BEETHOVEN

(Halálának százharmincadik évfordulóján.)

juk. Ezúttal ösztöndíjjal jött. Azonban ez az anyagi alap csakhamar semmivé lett s ettől kezdve a maga lábán kellett állnia. Helyzete a polgári társadalom művészeé: a hűbéri függéstől mentes ugyan s ilyen értelemben független, de a mecénás helyét hamarosan elfoglalja a kiadó s a hangversenyrendező. Igaz, hogy Beethoven egy idő múltán kijelentheti: „már nem alkudoznak velem; én követelek; ők fizetnek”. Benne is, akárcsak nemsokkal előbb Mozartban — felmerül a fővárosból való távozás gondolata. Bécs azonban nem mond le egy immár világhírű zeneszerzőről, s végül is sikerül őt odakapcsolnia élete végéig — néhány kirándulástól eltekintve. Műveinek első csoportja (1792—1802 közöttiek), bár szervesen kapcsolódik Haydn, Mozart munkásságához, itt-ott felbukkan egy-egy vonás, mely nem illeszkedik már bele a régi képbe. Egy „sonata quasi una fantasia”, egy szimfónia-bevezető, mely a régi hangnemhasználatot bátran túllépi egy kezdő diszsonáns akkord, mely a hivatalos kritikát felbőszíti — jelzik, sejtetik a további fejlődés irányát, tempóját. Érdekes, hogy nem egy esetben a hivatalos kritika elmarasztalásai ellenére a közönség magának vallja ezt az új hangot, mert érzi benne az erőt, a bátorságot. Igaz, hogy „Beethoven volt korában az első, aki mintegy belső szükségletnek érezte, hogy a nagy tömegekhez szóljon” (Tóth).

Eletének felfelé ívelő szakaszán, tragikus felfedezésre jut: zenész létére legdrágább kincsét érzi veszendőbe menni, felfedezi hallásának gyöngülését. Pillanatnyilag nem lát megoldást, kivezető utat s a heiligenstadti végrendeletben hagyakozik. A munka, az alkotás kivezeti a válságból s a zeneirodalmat fokról-fokra újabb magasságok felnyitó remekművekkel gazdagítja.

Elete, munkássága a forradalom eszméin nevelkedett, felszabadult művész állásfoglalását mutatja az élet jelenségeivel szemben. Művészete lényegében a mély emberiség, humánus jegyében készült; erről tesz tanúságot írásaiban, leveleiben, ismerősei által feljegyzett mondataiban.

BENKÓ ANDRÁS

A XVIII. század második felében a francia polgárság egyre határozottabban tömöríti sorait a hűbéri társadalom elleni utolsó rohamra. Európaszerte minden haladó gondolkodó, népe sorsát féltő hazafi figyelmé Párizsra összpontosul. Franciaország határain belül lázas tevékenységgel készítik elő a szabadság diadalát, ki-ki a maga módján. Az írók tudatosítják a cél jogos voltát, a feltétlen győzelembe vetett igaz hitet. A színpadon művészek szítják a tüzet, fokozzák a harci kedvet. Ebben szerepet vállal s kap a zene is.

A Bastille bevételé, lerombolása jelzi a régi rend bukását, az új diadalát.

A győzelem merőben új helyzetet teremt a politikában, a gazdasági életben, hatása messzemenően érezhető a művészetben is. Magabiztos, derűs jövőbelátása csendül ki a forradalom előkészítése korában dolgozó két nagy zeneszerző, Haydn és Mozart sokszínű, gazdag művészetében. A forradalom napjaiban már új hang is jelentkezik. Egyelőre keresve, lassan bontakozva ki, mégis megszólaltatva a harc lendületét, a győzelem mámorát (Ca ira, Carmagnole, Marseillaise), hogy rohamosan hódítson teret s visszazengjen sokszorosán jelerősítve a kor legnagyobb zeneszerzőjének, Beethovennek muzsikájában.

* * *

A XVIII. század Németországa majdnem négyszáz kisebb-nagyobb fejedelemségből áll. A nyugati határvidék iparközpontjai közül elég fontos kulturális szerepe van Bonn-nak. A felvilágosodás eszméi népszerűek a városban. Színháza s egy idő óta egyeteme van. Az egyetemen Schneider professzor a francia forradalom híve, előadásait később Beethoven is hallgatja.

Bonnban, ilyen légkörben élte gyermek- és ifjú éveit Beethoven (a forradalom kitörésekor 19 éves; sz. 1770-ben). Legfogékonyabb évei voltak ezek s kora ifjúságának mély emlékeit magával vitte élete utolsó percéig, a „szabadság, testvériség és egyenlőség” a szó legteljesebb értelmében, a legsötétebb metternichi reakció éveiben is vezéreszméje volt.

Gyermekéveiben nem sok öröme teltt. Anyját korán elvesztette, apja gondatlan élete folytán az ő vállára nehezedett a családfenntartás ezernyi gondja-baja.

Haydn-nal való találkozása felkeltette vágyakozását Bécs iránt, de első útjának kellemes képeit az otthon mostoha körülményei hamarosan háttérbe szorították. Huszonkétéves korában újból az osztrák fővárosban talál-

Beethoven

IX. szimfóniájából

1. Allegro assai

Lán-goly fel a lel-künk-ben szép e-gi szik-ra, szent ö-röm!

Térj be hoz-zánk, drá-ga ven-deg, tün-dő-kölj ránk fény-ö-zön!

E-gye-si ted szel-le-méd del, mit zard-er-kölcs szél szá-Kit Test-

— vér le-szen min-den em-ber, mer-re leng-nek szár-nya-id!

2. Szik-lák, he-gyek, sik-sá-gok, lej-tők,

ki es-völ-gyek Szün-te-len és bol-da-gan

a bé-ke da-lát da-lol-ják, zúg-ják.

Tartalom

A nép javáért (vezércikk)	1
LETAY LAJOS: Doftana (vers)	2
ASZODY JANOS: Az „Eisenhower-doktrina“	3
MELIUSZ JÓZSEF: Februári levél (Hónapról hónapra)	4
FUCHS SIMON: Hogyan tanította és nevelte a Párt az illegálitás éveiben az ifjúnomásokat	6
RADU BOGDAN tanulmánya Miklóssy Gábor: Grivica 1933. című festményéről	8
Ujra megjelenik a Korunk	10
SZAMADÓ ERNŐ: Tavaszváró ünnep	11
Levelezőink írják	12
DANOS MIKLÓS: A televízió stúdiójában (riport)	13
VASILE NEGREANU: Celaru — mintaköztség	14
ERDŐS ISTVÁN: Adósaik vagyunk II. (a falusi ifjúság neveléséről)	15
TABERY GÉZA: A verőcei Bonnard Sylvester	17
SZASZ JANOS: Hősökre emlékezvén	18
Több szívvel, nagyobb tudással (vitairás)	19
NAGY ABRAHAM: Hozzászólás a „Nevelők nevelése“ c. riporthoz	21
MARKI ZOLTÁN: A tallózás pillanataiban (visszaemlékezés)	21
SIMON MAGDA: Az irodalom elősdi férgei	22
DOMOKOS GEZA: Urali utakon	24
MOLNAR ERZSEBET: ... Csak szív kell hozzá	26
KILYEN JANOS: Népnevelők nevelése II.	27
SZENTIMREI JUDIT: Nepi szövőművészetünk	29
KOS KAROLY: Magyar néprajzi tájak a RNK területén	32
RANDJÁK JÓZSEF: Alsótelepiek	35
ZOLTAN ALADAR: Berctől a dobogóig (riport)	36
SZILAGYI JÁNOS: Gémeskút (vers)	38
KEREKES MÁRIA: Nagy tervek útján... (riport)	38
PETOFI SANDOR: Tudod, midőn először ültünk... (vers)	39
SZILAGYI DOMOKOS: Amikor oda az egészség	39
Farsangi műsor — Majakovszkij — Radó György; Tomcsa Sándor; Balogh István; B. Zjukov — Simonfi Imre; Károly Sándor; Kisfaludi Károly — Ambrózi Agoston; Lakatos András; V. Bulatovics — Becski György — írása	40
A. SZ. PUSKINRÓL (megemlékezés)	57
A. SZ. PUSKIN: A fau (vers Franyó Zoltán fordítása)	57
BENKO ANDRAS: Beethoven	58
KODALY ZOLTAN: Esti dal	59
„ „ : Bicinia Hungarica	60
MEHES GYORGY: Cukimuki (bohózat)	62
P. POCCI—LAKATOS ISTVÁN: Három kívánság (bábjáték)	63
Levelek a szerkesztőséghez — DANKANICS ADÁM és KOVACS J. ISTVÁN írásai	69
Képes kilátó	70
Irodalmi fejtörő	72
Keresztrejtvény	72
Borítón: Cornea Ionița szobra: Matróz a Polyemkinről	

SZERKESZTŐSÉG :
 Ministerul Culturii
 Redacția : MŰVELŐDÉS
 Bukarest, Piața Scînteii 1 et. VII.
 Raionul Stalin
 Távfeszélő : 7-10-23

A MŰVELŐDÉSRE
 előfizetést elfogadnak
 az
 összes postahivatalok
 és postai kézbesítők

Egyes szám ára 2.75
 Félévre 16.50
 Egész évre 33.—